

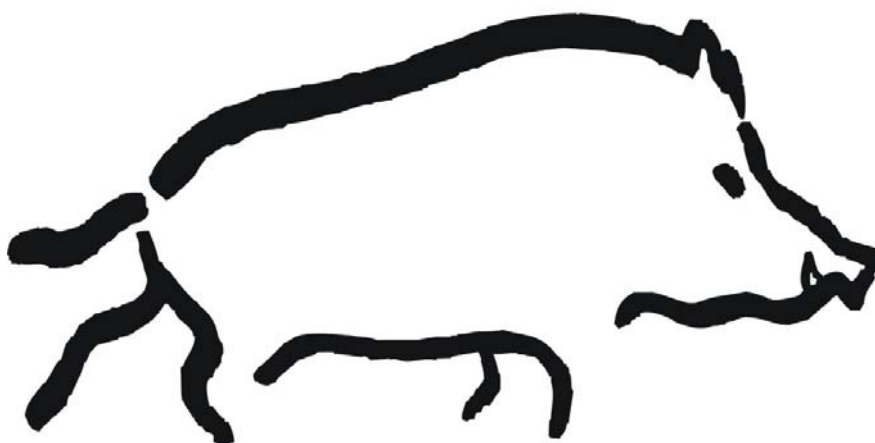
**Xarxa de
Parcs Naturals**

Diputació de Barcelona

PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA

INFORME PER A LES COLLES PARTICIPANTS

Setembre 2009

**SERRALADA LITORAL
TEMPORADA 2008/2009**

PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA. **TEMPORADA 2008/2009. SERRALADA LITORAL**

Entitats promotores del Programa de Seguiment:

Consorti del Parc de la Serralada Litoral
Diputació de Barcelona – Oficina Tècnica de Parcs Naturals
Departament de Medi Ambient i Habitatge
- Direcció General del Medi Natural
- Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa
Federació Catalana de Caça (Territorial de Tarragona)
Consorti de les Gavarres

Coordinació del Seguiment:

Roser Loire. Tècnica del Consorci del Parc de la Serralada Litoral.

Anotació de dades de les batudes als *Carnets de Colla Senglanaire*:

Colles senglanares d'Argentona, Cabrera de Mar, la Maresma, la Roca del Vallès, Serra de Marina (la Marta), Vallromanes i Vilanova del Vallès.

Autors de l'informe i responsables del tractament de dades:

Carme Rosell, Ferran Navàs i Quim Carol. MINUARTIA

ÍNDEX

1.	EL PROGRAMA DE SEGUIMENT DEL SENGLAR A CATALUNYA	1
2.	COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A LA SERRALADA LITORAL	3
3.	NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR	6
4.	CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS	9
5.	OBSERVACIONS D'ALTRES UNGULATS A LES BATUDES	11
6.	RESUM	14
7.	LA TEMPORADA 2009/2010	15

1. EL PROGRAMA DE SEGUIMENT DEL SENGLAR A CATALUNYA

El PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR es va començar a aplicar a Catalunya fa 11 anys, la temporada 1998/99, i actualment integra una **xarxa de 17 observatoris distribuïts per diferents regions de Catalunya** (veure Figura 1). En aquestes zones es porta a terme el seguiment de les caceres de senglar aplicant els mateixos mètodes; això permet disposar d'un registre continuat de dades, conèixer com evolucionen les poblacions de senglar -i la seva caça- i definir les mesures de gestió més adequades a cada situació.

El PROGRAMA DE SEGUIMENT es porta a terme amb la participació de més de 120 colles de caçadors de senglar d'arreu del país. La cooperació entre caçadors, tècnics i administracions és clau per poder aplicar les millors pràctiques de gestió d'aquesta espècie, destinades a controlar l'expansió de les seves poblacions i a reduir els danys que causa a l'agricultura, els accidents a les carreteres i altres conflictes.

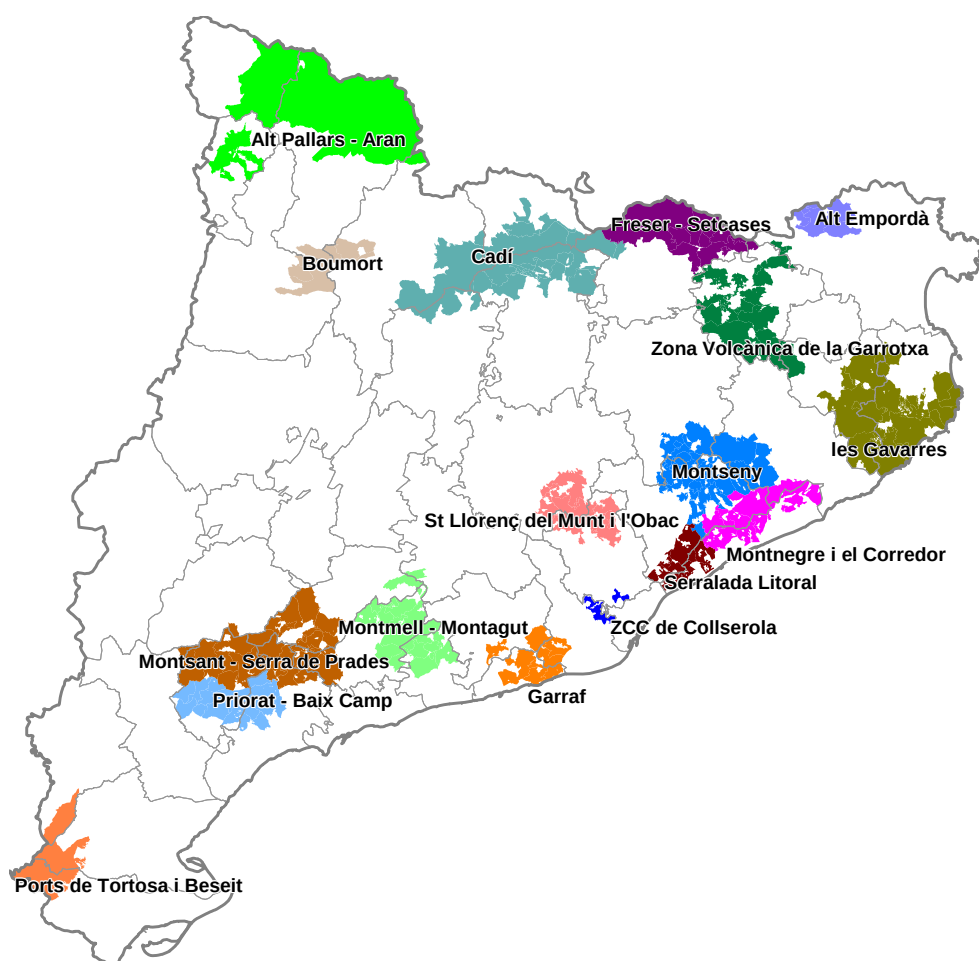

Figura 1. Espais que integren la xarxa d'observatoris del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR.

Els 17 observatoris integrats en el PROGRAMA DE SEGUIMENT són els que s'indiquen a continuació:

- Cinc Reserves de Caça: Alt Pallars - Aran, Boumort, Cadí, Freser - Setcases i Ports de Tortosa i Beseit, tres de les quals també inclouen terrenys que formen part dels Parcs Naturals de l'Alt Pirineu, el Cadí i els Ports.
- Vuit Parcs Naturals i Espais d'Interès Natural: Garraf, les Gavarres, Montnegre i el Corredor, Montseny, Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Montsant – Serra de Prades, Serralada Litoral i Zona Volcànica de la Garrotxa.
- Tres conjunts d'Àrees Privades de Caça de Girona (comarca de l'Alt Empordà) i de Tarragona (comarques de l'Alt Camp i el Baix Penedès, i comarques del Priorat i Baix Camp).
- Zona de Caça Controlada de Collserola.

També es disposa, per a tot Catalunya, de les dades de captures de senglar que els caçadors declaren al Departament de Medi Ambient i Habitatge (veure Figura 2), i on es constata el notable augment de senglars caçats, que posa de manifest el creixement de les seves poblacions i justifica la necessitat de disposar d'un seguiment més acurat de l'espècie en alguns llocs representatius dels diferents paisatges de Catalunya.

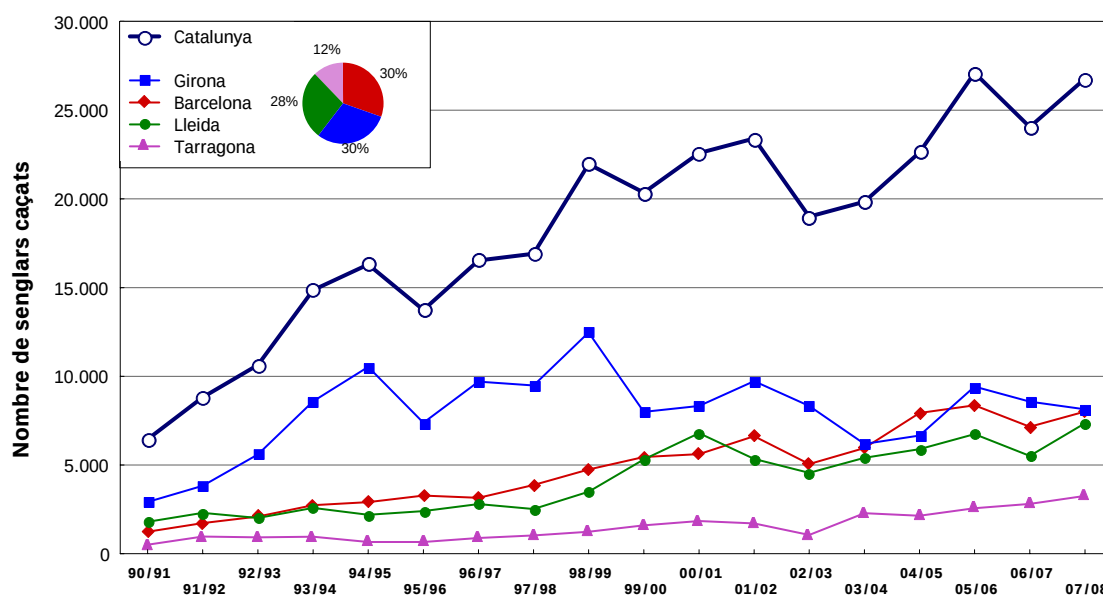

Figura 2. Captures anuals de senglar declarades al Departament de Medi Ambient i Habitatge. Dades de la darrera temporada no disponibles. Font: DMAH, novembre de 2008.

2. COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A LA SERRALADA LITORAL

La temporada 2008/09 ha estat la quarta en què s'ha aplicat el PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR a les Àrees Privades de Caça del Parc de la Serralada Litoral. Enguany **s'han recollit dades de batudes realitzades les mateixes sis colles de caçadors que la temporada anterior** (veure llistat a la Taula 1). La colla de Cabrera de Mar ha informat, com en les temporades anteriors, que en la seva APC no ha realitzat cap batuda. Agraïm a les colles participants la col·laboració en l'anotació de les dades al llarg d'aquests anys i recordem que la constància dóna més fiabilitat als resultats obtinguts.

Taula 1. Colles participants en el seguiment – Temporada 2008/09.

- Argentona	- Serra de Marina (la Marta)
- la Maresma	- Vallromanes
- la Roca del Vallès	- Vilanova del Vallès

La informació recollida aquesta temporada correspon a 86 batudes realitzades durant el període hàbil de cacera i no es tenen en compte les batudes fetes amb autoritzacions especials fora d'aquest. Al Parc de la Serralada Litoral, igual que a pràcticament tot Catalunya, la temporada va començar el **7 de setembre de 2008** i va acabar el **22 de febrer de 2009** (*MAH/2246/2008, de 9 de juliol*), allargant-se per l'inici i pel final respecte la durada tradicional (de mitjans d'octubre a l'inici de febrer), com a mesura destinada a controlar l'expansió de les poblacions de senglar.

La superfície on s'han realitzat les batudes és de 12.115 ha (veure Taula 2), que correspon a les mateixes 10 Àrees Privades de Caça que en la temporada anterior, que tenen tota o part de la seva superfície dins el Parc, i s'inclou també l'APC de Cabrera de Mar on no s'han fet batudes.

A la Figura 3 es presenta l'evolució de l'esforç de caça des de que va començar el seguiment a la Serralada Litoral. El nombre de batudes per colla s'ha reduït lleugerament aquest any, passant de 15 a 14 batudes per colla, igual que ho ha fet el nombre de caceres per unitat de superfície, que s'ha situat en 0,7 batudes per cada 100 ha. La participació a les batudes ha mostrat el mateix valor pel que fa els caçadors respecte la temporada 2007/08, mentre que el nombre mitjà de gossos que han participat en les batudes ha augmentat lleugerament.

Taula 2. Superfície cinegètica i esforç de caça a la Serralada Litoral en la temporada 2008/09.

Superfície d'Àrees Privades de Caça	12.115 ha
Període de caça	7-set-2008/22-feb-2009
Total de batudes anotades	86
Mitjana de caçadors participants en cada batuda	21 (mín. 10 – màx. 35)
Mitjana de gossos utilitzats en cada batuda	22 (mín. 2 – màx. 35)

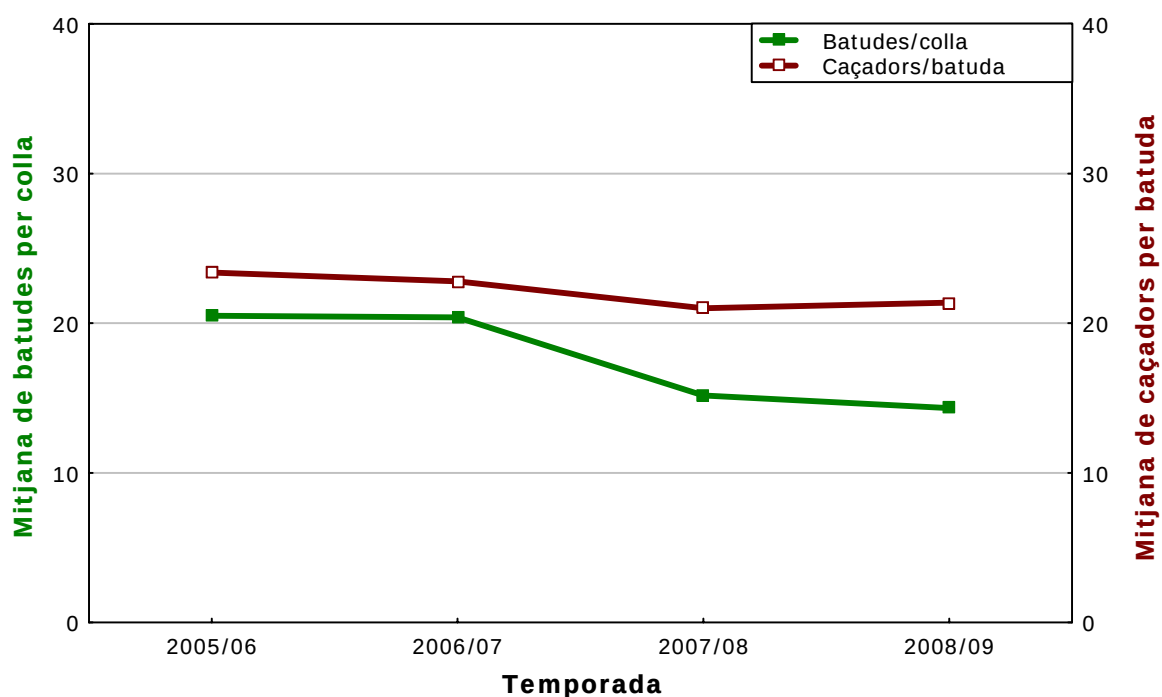

Figura 3. Evolució del nombre de batudes i de caçadors a la Serralada Litoral.

La distribució de les batudes de senglar ha estat variable al llarg de la temporada, amb el major nombre de batudes situat en els mesos d'octubre, novembre i gener (entre 16 i 21 batudes per mes) i 11 batudes en els mesos de setembre i desembre. **Al febrer es van realitzar 10 batudes, totes elles durant l'allargament de la temporada (després del primer cap de setmana);** en aquest període, una de les colles no va sortir a caçar (veure Figura 4).

Es recomana als caçadors, com a principals controladors de l'espècie, que ajudin a reduir les poblacions, organitzant totes les batudes que els sigui possible fins al final del període hàbil de caça i d'acord amb els Plans Tècnics de Gestió Cínegètica de cada acotat. Una densitat elevada suposa un risc per a la pròpia població de senglar ja que la fa més vulnerable a l'expansió de malalties, i també afavoreix l'augment de conflictes com ara els accidents a les carreteres o els danys als conreus.

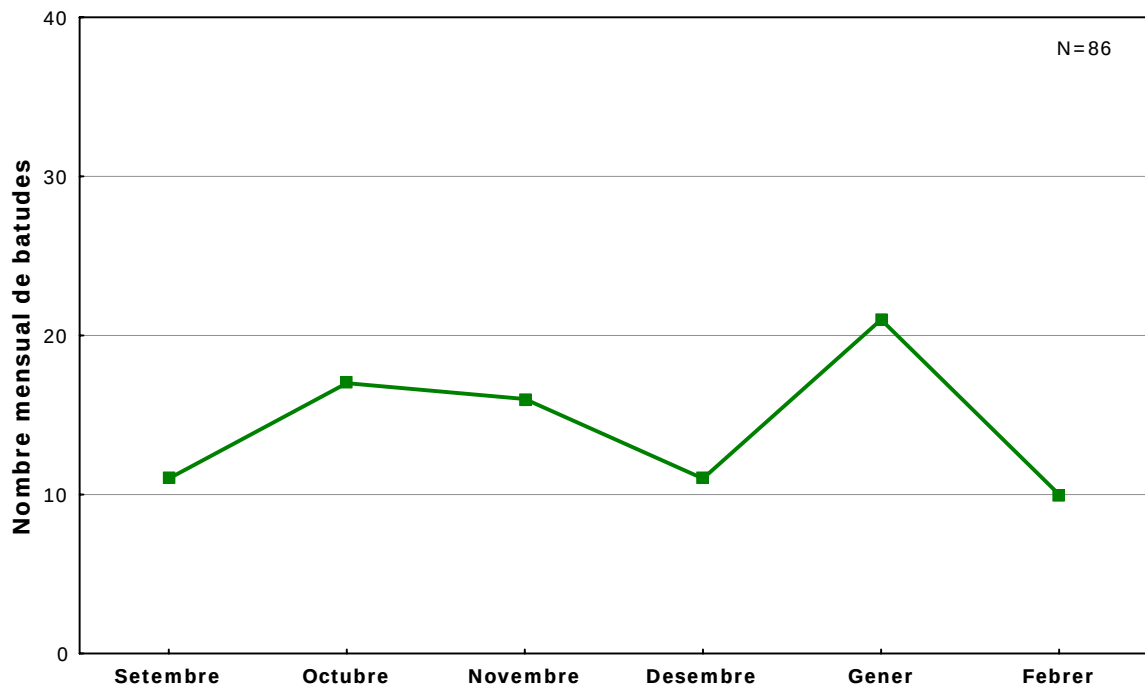

Figura 4. Distribució de les batudes de senglar al llarg de la temporada de caça a la Serralada Litoral.

3. NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR

3.1 Senglars caçats en relació a la superfície de terrenys cinegètics

En les batudes realitzades per les sis colles de caçadors a la Serralada Litoral durant la temporada 2008/09, **s'han caçat 168 senglars**, que correspon a un **rendiment mitjà de 2 senglars caçats per batuda**, lleugerament superior al de la temporada anterior.

En relació a la superfície utilitzada de terrenys cinegètics **s'han caçat 1,4 senglars/100 ha** (veure Figura 5). Aquest valor és similar al de la temporada anterior i es situa lleugerament per sota de la mitjana de la xarxa d'observatoris del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR.

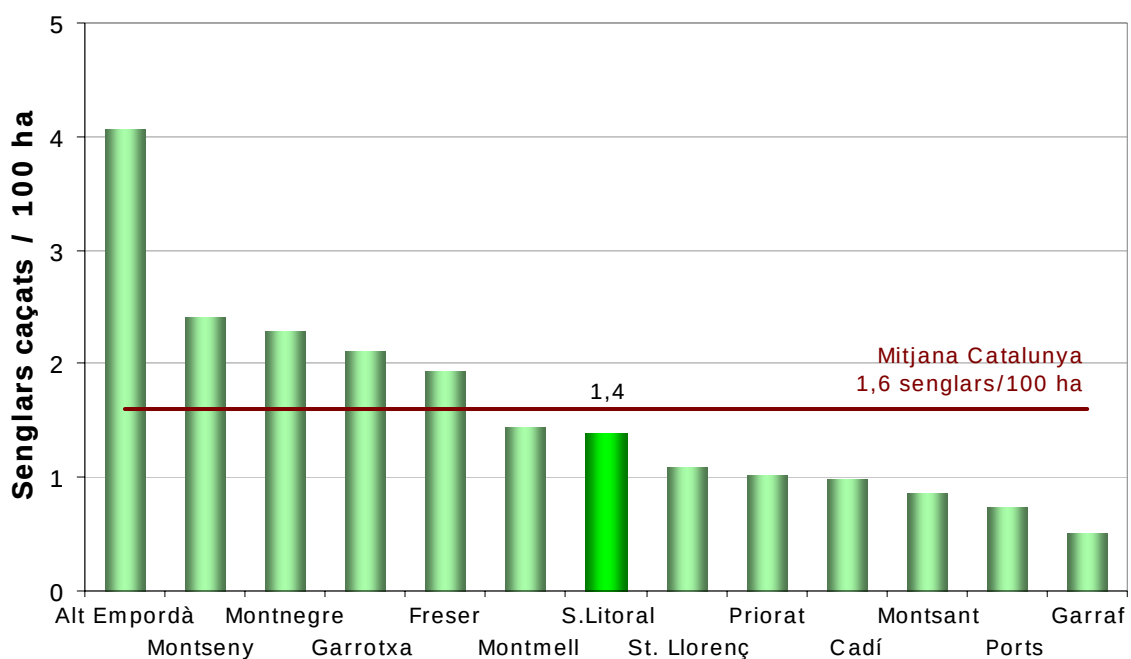

Figura 5. Captures de senglar per unitat de superfície als diferents espais inclosos en el PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR durant la temporada 2008/09. A la ZCC de Collserola s'hi han realitzat molt poques batudes i els resultats obtinguts no es poden considerar representatius de tot l'espai. Dades de Boumort, Alt Pallars-Aran i Gavarres no disponibles.

3.2 Densitat de la població de senglar

De manera semblant al manteniment del nombre de captures, **l'Índex de Densitat s'ha mantingut pràcticament estable respecte la temporada anterior** (mostra un lleuger augment del 2%). Recordem que aquest indicador s'obté tenint en compte el nombre de senglars caçats, la superfície utilitzada en les caceres i l'esforç de caça, és a dir, el nombre de batudes que s'han fet per caçar-los; per això reflecteix, millor que les captures, la situació real de les poblacions de senglar.

A la Serralada litoral, durant la temporada 2008/09, l'eficiència de caça, és a dir, els senglars caçats en relació als que s'han observat a les zones encerclades per les batudes, ha estat del 39%, superior a la temporada anterior. Així doncs, i tenint en compte aquest valor, **l'estima de densitat es situa al voltant dels 3,5 senglars cada 100 ha** (veure Figura 6).

Els espais inclosos en el PROGRAMA DE SEGUIMENT localitzats a les comarques del nord-est de Catalunya es mantenen un any més com els que enregistren les densitats més elevades de senglar, tot i que durant 2008 la densitat va disminuir en la major part d'aquestes zones. A les comarques de Tarragona i sud de Barcelona es mantenen densitats entre baixes i moderades, de 1,5 a 3,5 senglars per cada 100 ha, tot i que s'han produït lleugers augments en alguns espais respecte la temporada anterior.

Densitat de senglar

Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya
Temporada 2008/2009

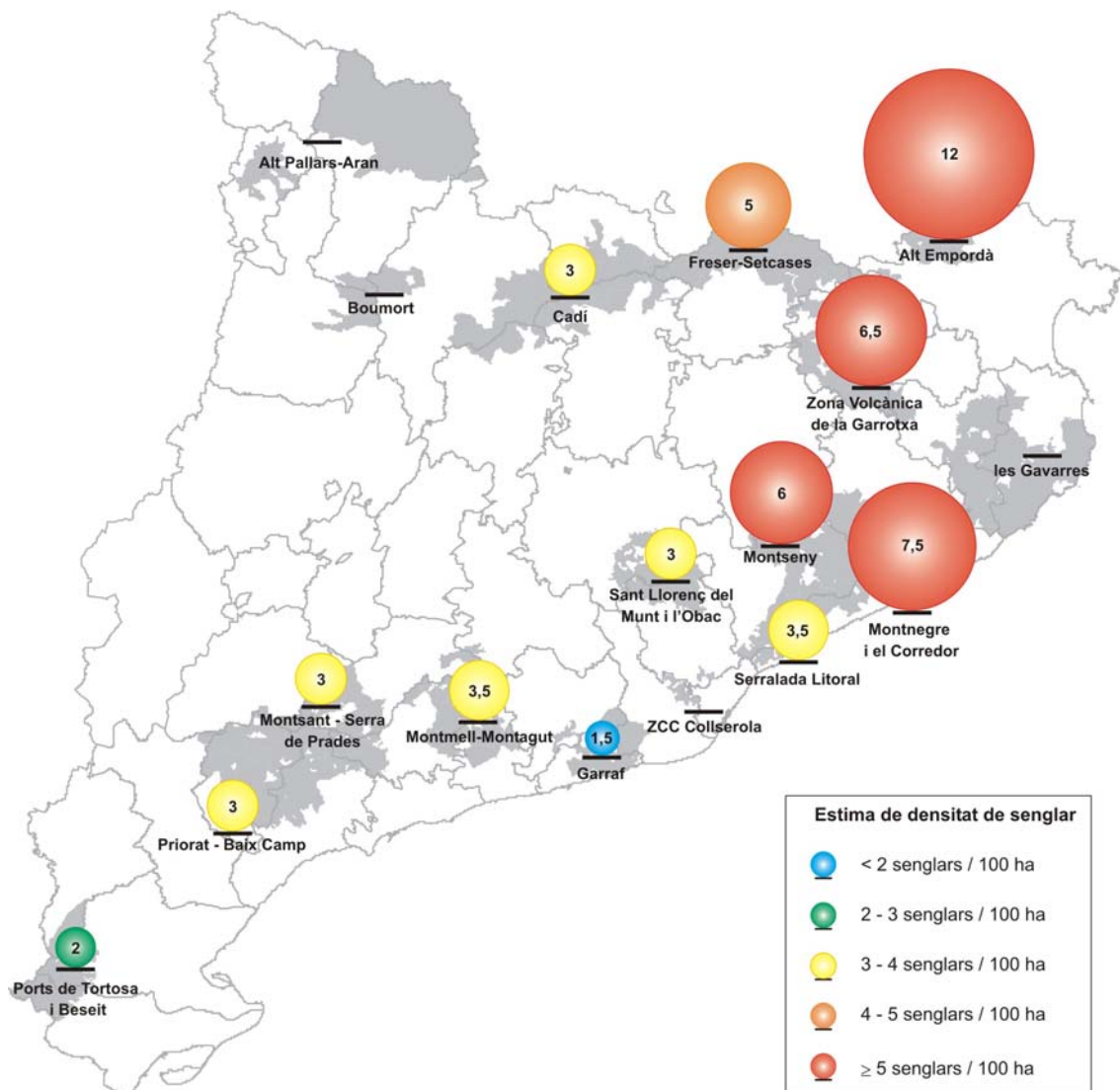

Figura 6. Densitats de senglars estimades als espais que formen part de la xarxa d'observatoris del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR durant la temporada 2008/09. A la ZCC de Collserola s'hi han realitzat molt poques batudes i els resultats obtinguts no es poden considerar representatius de tot l'espai. Dades de Boumort, Alt Pallars-Aran i Gavarres no disponibles.

4. CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS

4.1 Sexe

Com en la temporada anterior, a la Serralada Litoral s'han caçat més mascles que femelles, però les diferències no són significatives (veure Figura 7).

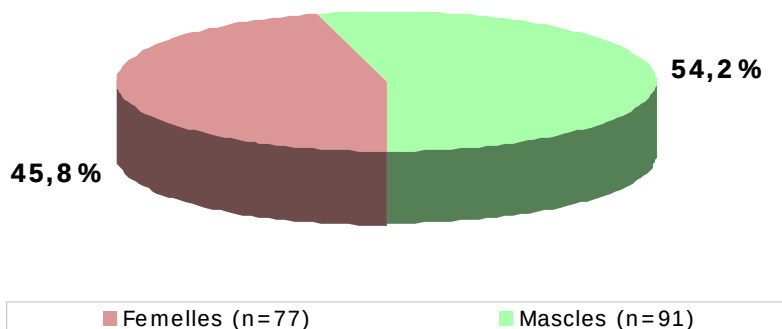

Figura 7. Proporció de sexes dels senglars caçats a la Serralada Litoral en la temporada 2008/09.

4.2 Pes

En conjunt, el 34% dels senglars caçats pesen menys de 50 kg i el 28% passen dels 70 kg. Aquests percentatges difereixen dels habituals en poblacions de senglar, on sovint el individu de menys de 50 kg representen més del 50 %, ja que el senglar és un animal molt prolífic i bona part dels exemplars de la població són molt joves, amb una edat inferior als dos anys. Destaca especialment el baix nombre d'individus caçats amb un pes inferior als 30 kg (entre els quals cap mascle; veure Figura 8), quan sovint representen fins a una tercera part del total de senglars caçats.

Per millorar el coneixement de la població, és important anotar el pes de tots els individus que siguin capturats, inclosos aquells exemplars més petits que poden ser atrapats de forma accidental pels gossos.

Com és habitual, cap femella ha arribat als 100 kg (veure Figura 8) mentre que tres mascles han assolit aquest pes. **El pes màxim dels senglars caçats aquesta temporada a la Serralada Litoral ha estat el d'un mascle de 105 kg.** L'individu de més pes capturat aquesta temporada en el conjunt d'espais inclosos en la xarxa d'observatoris de Catalunya ha estat un mascle de 143 kg caçat a la zona de Montmell-Montagut, concretament a la comarca de l'Alt Camp.

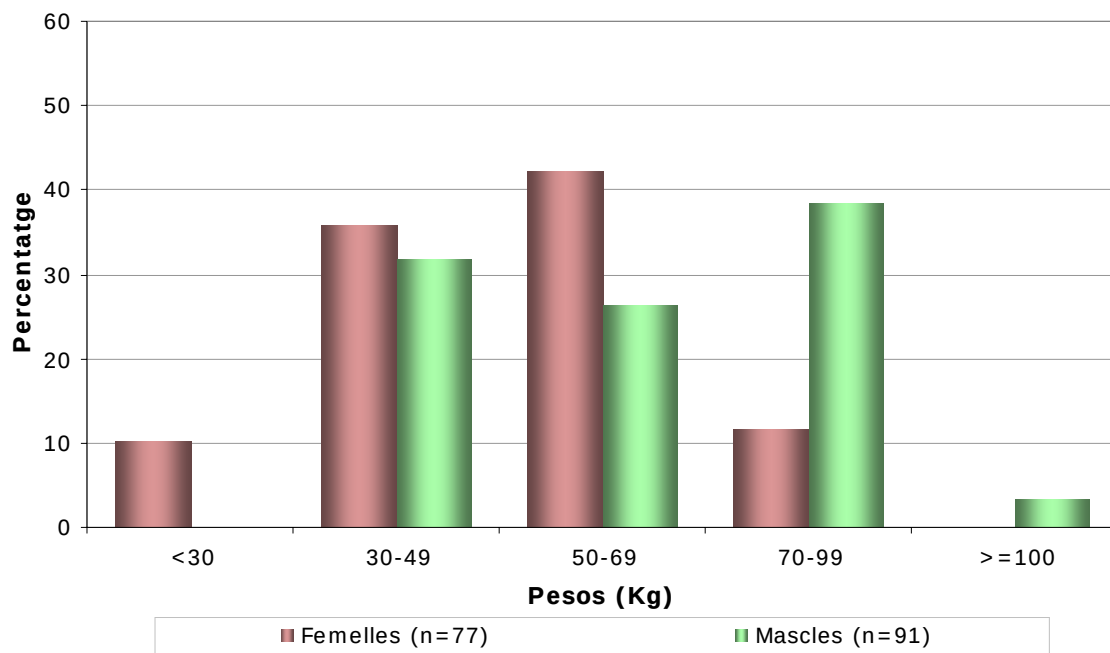

Figura 8. Distribució de pesos i sexes dels senglars caçats a la Serralada Litoral en la temporada 2008/09.

5. OBSERVACIONS D'ALTRES UNGULATS A LES BATUDES

Durant les batudes de senglar s'han anotat observacions d'altres espècies de mamífers, entre les que destaca el cabirol (*Capreolus capreolus*) del qual s'han anotat 116 observacions en 48 batudes (veure Taula 3).

Taula 3. Observacions de cabirols durant les batudes de senglar a la Serralada Litoral.

Temporada	Batudes amb observacions de cabirol		Mitjana d'individus observats per batuda
	Nombre	Percentatge *	
2005/2006	7	23%	1,7
2006/2007	54	52%	1,9
2007/2008	52	57%	2,2
2008/2009	48	56 %	2,4

* Percentatge respecte el nombre total de batudes anotades als Carnets de Colla Senglaire.

Tenint en compte que el cabirol és una espècie en expansió i de difícil cens, **us recordem la necessitat d'anotar totes les observacions que en feu**. El percentatge de batudes en les que s'observa l'espècie pot ser un indicador de la seva abundància i distribució i, si s'anoten les dades de sexe i edat dels individus, es pot ajudar a ampliar el coneixement sobre les poblacions d'aquest petit cèrvid.

L'evolució del percentatge de batudes en què s'observa el cabirol dóna una idea de l'expansió que està experimentant aquesta espècie (reintroduïda al Montnegre i el Corredor) i en les tres darreres temporades s'ha observat en més del 50% de les batudes (veure Figura 9).

Als Carnets de Colla Senglaire de la Serralada Litoral hi consten anotades les dades de sis cabirols caçats (tres mascles i tres femelles d'entre 20 i 35 kg), en batudes realitzades entre setembre i novembre. La temporada anterior es varen enregistrar dades de vuit cabirols caçats.

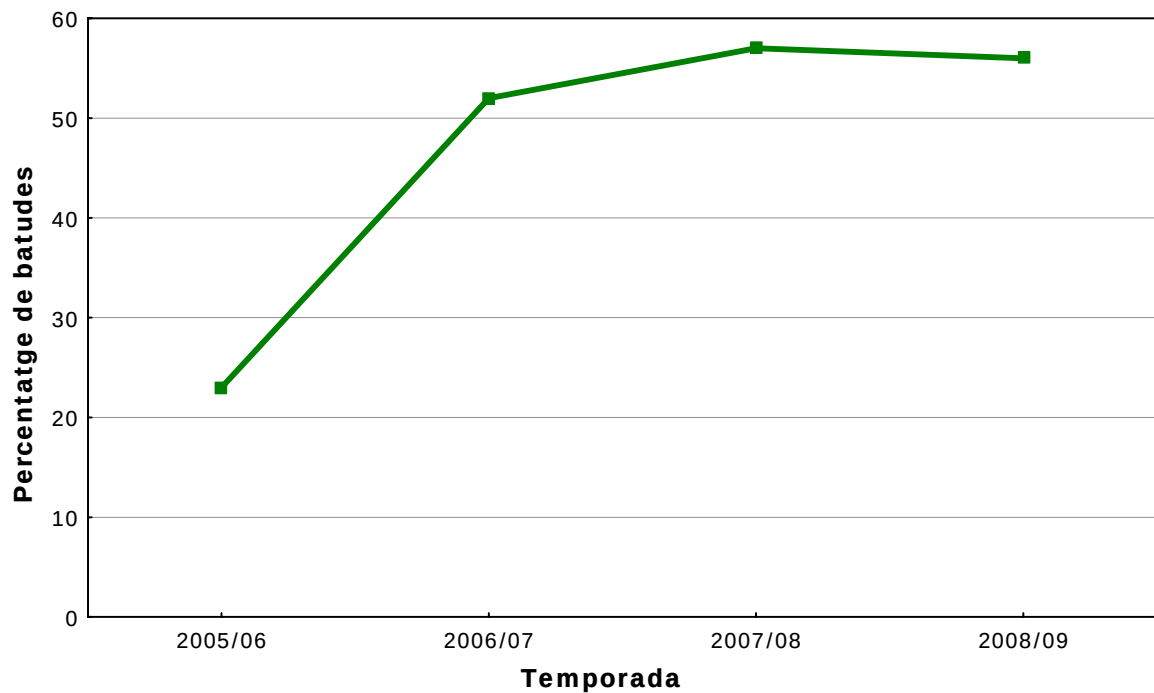

Figura 9. Cabirols observats durant les batudes de senglar a la Serralada Litoral.

Aquest any s'ha observat cabirol en tots els espais inclosos en el PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR, dels que es disposen dades, exceptuant el Garraf i la ZCC de Collserola, on no hi ha poblacions establertes de l'espècie. En la resta el percentatge de batudes en les que els caçadors han anotat l'observació de cabirol oscil·la aquesta temporada entre el mínim del 2% als Ports de Tortosa i Beseit i el màxim del 92% al Ripollès, concretament a Freser – Setcases (veure Taula 4).

Taula 4. Percentatge de batudes de senglar en què s'ha observat cabirol als espais que formen part de la xarxa d'observatoris del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR durant la temporada 2008/09. Al Garraf i la ZCC de Collserola no hi ha cabirols.

Espai	Percentatge de batudes amb observacions de cabirol	
	Primera temporada ¹	Temporada 2008/09
Freser – Setcases	11% (1998/99)	92%
Alt Empordà	2% (1999/00)	86%
Zona Volcànica de la Garrotxa	1% (1998/99)	69%
Montnegre i el Corredor	30% (2001/02)	63%
Cadí	3% (1999/00)	63%
Montserrat – Serra de Prades	35% (2003/04)	62%
Serralada Litoral	23 % (2005/06)	56 %
Priorat – Baix Camp	40% (2006/07)	39%
Montmell – Montagut	6% (2004/05)	27%
Sant Llorenç del Munt i l'Obac	2% (2003/04)	25%
Montseny	2% (2005/06)	4%
Ports de Tortosa i Beseit	2% (2003/04)	2%
Alt Pallars – Aran	39% (1999/00)	- ²
Boumort	9% (1999/00)	- ²
les Gavarres	<1% (2005/06)	- ²

¹ Percentatge de la primera temporada en què s'enregistraren les observacions de cabirol.

² Dades de l'Alt Pallars-Aran, Boumort i Gavarres no disponibles.

6. RESUM

- En aquesta quarta temporada d'aplicació del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR a la Serralada Litoral s'han enregistrat dades d'un total de 86 batudes realitzades per sis colles de caçadors en una superfície de 12.115 ha. En aquestes batudes s'han caçat 168 senglars, amb un rendiment mitjà de 2,0 senglars caçats per batuda i 1,4 senglars caçats per 100 ha
- La densitat de senglar s'ha mantingut pràcticament estable respecte la temporada anterior, amb 3,5 senglars/100 ha, i continua com un dels valor més baixos dels espais situats al nord-est de Catalunya, el sector amb major densitat de senglar.
- La productivitat de les poblacions durant aquest 2009 estimada a partir de les dades de la Garrotxa ha estat molt alta, fet que pot permetre un important creixement de les poblacions en els llocs que no hagin patit sequera.

Taula 5. Resum de dades de la temporada 2008/09 a la Serralada Litoral i a Catalunya.

	Serralada Litoral	Mitjana de Catalunya¹
Nombre de batudes per 100 ha	0,7	0,9
Senglars caçats per batuda	2,0	1,7
Senglar caçats per 100 ha	1,4	1,5
Efectivitat de caça	39%	35%
Estima de densitat (senglars /100 ha)	3,5	Mín.: 1,5 (Garraf) Màx.: 12 (Alt Empordà)

¹ A la ZCC de Collserola s'hi han realitzat molt poques batudes i els resultats obtinguts no es poden considerar representatius de tot l'espai. Dades de Boumort, Alt Pallars-Aran i Gavarres no disponibles.

7. LA TEMPORADA 2009/2010

- Aquesta temporada **es preveu un augment de la densitat de senglar** a la major part de Catalunya, que serà més moderat a les zones que han patit una forta sequera durant els mesos de maig a agost.
- A les comarques de Girona i nord de Barcelona el senglar continua mostrant una densitat massa alta, fet que suposa un risc per a la pròpia població de l'espècie, ja que la fa més vulnerable a l'expansió de malalties, i també afavoreix l'augment de conflictes com ara els accidents a les carreteres o els danys als conreus.
- Per aquest motiu **es recomana als caçadors, com a principals controladors de l'espècie, que ajudin a reduir les poblacions, organitzant totes les batudes que els sigui possible fins al final del període hàbil de caça** i d'acord amb els Plans Tècnics de Gestió Cinegètica de cada terreny cinegètic. El període hàbil finalitza el dia 28 de febrer de 2010 a tot Catalunya excepte a les comarques de les Terres de l'Ebre, on acaba el 7 de febrer.
- Recordem que aquest any la Resolució del Departament de Medi Ambient i Habitatge (RESOLUCIÓ MAH/1970/2009) prohibeix subministrar aliment als exemplars de porc senglar fora del seu període hàbil de caça, complementant el que ja estableix el Reglament de la Llei de caça, que no es poden realitzar pràctiques que atreguin cap al nostre terreny cinegètic la caça existent en els terrenys veïns (veure DECRETO 506/1971, article 33.17). Per tant, **no és permès donar menjar als senglars**. Aquesta mesura ajudarà a prevenir riscos sanitaris i evitarà que s'afavoreixi el creixement de poblacions, fet gens desitjable si tenim en compte els conflictes que genera aquesta espècie.

**Gràcies per la vostra col·laboració
i bona cacera.**